

JUECES

**Nukën 'Ibun ángel achúshi
Boquim kakë me anuax
mërá ñuikë bana**

2 ¹Nukën 'Ibu ángelnën ka Guilgal kakë anuax kuanxun Boquim kakë me anua Israel unibu ësokín kakëxa: 'Ën kana mitsu Egipto menua chikínbëtsinkin a 'inánuxun mitsun chaitiokékama ka me ënu bëakën, bëxun kana ësokín kakën: Uinsaranbi kana 'ën mitsubëtan achúshi ñu 'akë a manutima 'ain, ²usa 'ain kamina mitsun ënë menu 'ikë unikama-bëtan achúshi ñubi 'akatsi atubë kanantima 'ain, usai 'ikinma kamina kamabi atun anuxun ñuina xarokékama a rurupati 'ain. 'Aínbi kamina 'ën kakëxunbi kuisama tankën, ¡Usa 'ain kamina añu kaina mitsun 'a kixun sinánti 'ain! ³Usa 'ain kana bërí mitsu kain: Ënë ëmanu 'ikë unikama kana mitsun ismainunbi chikiniman 'imainun ka atun rabikë dioskama ax anun mitsu paránti 'iti 'ikën. ⁴Ësokín atu katankëxa Nukën 'Ibun ángel sënénkëbëishi ka kamabi Israel unikama munuma sharati ini tsuákiruakëxa. ⁵Usai anuax 'ikë ka Boquim kakín a me anëakëxa, anuxun ka Israel unikaman anuxunbi ñuina rëxun xaroxunkin Nukën 'Ibu rabiakëxa. ⁶Usa 'ain ka Josuéñën ashikin Israel unikama kakë 'ain,

achúshi achúshi unix uinu 'ikë me kara biti 'ikë a bitsi kuankankëxa. ⁷Usa 'ain ka ax tsóképan 'ain Israel unikaman Nukën 'Ibu rabi tsókankëxa; 'imainun ka uni aín tukurikubu axa ñukëmapain 'aish bukukë atun Israel unibua Nukën 'Ibun ñu chairabu 'axunkë a iskankëxa. ⁸'Aínbi ka Josué ciento diez baritiañu 'aish ñuakëxa, ⁹ñukë 'ikë ka aín me Timnat-sérah, kakë aín tsipumia 'ikë Gaas kakë Efraínën bashikama abu 'ia anu maíankëxa. ¹⁰'Imainun ka Israelkama axa Josué tsóképan 'ain tsóa atúxribi ñuakëxa. Usa 'ain ka bëría bakënkékama atun ka uisaxunbi Nukën 'Ibu 'unánan an israel unikama 'axuan ñukama abi 'unánma 'ikën.

**Israel unibunën Nukën 'Ibu
rabikinma aín bana manua**

¹¹Usa 'aish ka Israel unibunën 'akë ñukama Nukën 'Ibun iskëx Baal rabikin atun pëukin bëtsi bëtsi ñukamaribi rabikë ka ax 'aisama 'iakëxa. ¹²Usokín bëtsi ñukama 'ai ka atun chaitiokékama Egipto menua an chikínbëtsinkin bëa Dios ami manúakëxa, manukian atu rapasu bukukë unikaman rabikë dios ashi rabikëbë ka Nukën 'Ibu 'itsaira xuatemati atumi nishakëxa. ¹³Nukën 'Ibu rabiti a ënkín ka Baal kakë dios akëñun bëtsi ñukama Astarté kakë dios

an isa 'akinia kixun sinánkin aribi rabikin pëuxun bëtsi ñukamaribi rabiakëxa, ¹⁴usokëbë Israel unika-mami nishkin ka Nukën 'Ibun an ñu mëkamakë unikaman atun ñu mëkamanun 'amianan, a rapasu 'ikë unikaman an 'akinti 'aíma aín kupitanuma 'anun 'amia-këxa. ¹⁵Usai ami manuax 'ikania ka únsaran kara 'akanania anun Nukën 'Ibun 'akiniama abë 'akanani kuankë unikaman atu 'akëxa, an atu kásabiokin.

Usai 'iabia Nukën 'Ibun 'akin-këxma ka Israel unibu 'aisamaira tëmërakëxa, ¹⁶'aínbi ka 'aisamaira okían an ñu mëkamakë unikaman tëmëramikëbëtanbi an 'apu 'ixun 'akinti uni 'aíma 'aían tëmërakëbëbi atu mi Dios mërakëxa. ¹⁷'Aínbi ka Israel unikaman usai atux 'ikëbëtan Diosan ax 'apu 'ixun 'akinti uni kaisiabi aín bana kuatima ñunshin nakékin unikaman bëtsi dioskama rabikin Nukën 'Ibu Dios rabiama 'ikën. Atun chaitiokëkamaxa Nukën 'Ibun bana ax kikësabi oi 'iti bana tan 'aínbi ka atux, atun chaitiokëkama 'iásai 'iti sinánma 'ikën. ¹⁸Únsaran kara Nukën 'Ibu an atu 'akinun uni achúshi 'apu 'imia, anun ka anbi 'akiankëxa, 'akinia ka Diosan Israel an 'akinti kaískë unikaman ami nishkë unikaman 'aia nuibakin, 'akiankëxa, 'akinkin ka a unikama atunua chikínun 'amiakëxa. ¹⁹'Aínbi ka an 'akinkë 'apu ñukëbëtan, amiribishi ñu 'atima 'atëkënkankëxa, 'akin ka atian ira atun chaitiokëkaman

'asamaira okin bëtsi dioskama rabikankëxa. Usakin 'ai ka atun ñu 'aisama 'akë èinsama tani atun sinan iruarati sinánñuma uni 'ikësai 'ikankëxa. ²⁰Usai 'ia isi ka Nukën 'Ibu Israelkamami xuamati nishi, ësai kiakëxa: “Ènë unikaman ka ësai 'ikin atun chaitiokëkamabëtan 'èn achúshi ñu 'a 'atimokin 'aia, usa 'ixun ka 'èn kakësa okin 'aisamatania. ²¹Usa 'ain kana, Josuénen ñukëmapain 'ixun raíri chikíanan 'ama ëmakama rairi a chikintima 'ain.” ²²Èsokin 'akin ka Nukën 'Ibun israel unibunëx kara aín chaitiokëkama 'iásai ami sinania kara ami sinanima kixun istisatankëxa. ²³Usa 'ain ka Nukën 'Ibun atu rapasu 'ikë bëtsi menu 'ikë unikama a kamaira Josuénen chikínun 'amiama 'ikën, 'ami-kinma ka raíri ëmakama chikin-xuma 'anun 'imiakëxa.

**Débora 'imainun
Baracnën abë 'akanankin
Sísara 'a bana**

4 ¹Usa 'ain ka Ehud, kakë atún 'apu ax ñukë 'ain Israelkaman amiribishi ñu 'atima 'atëkënia ka Nukën 'Ibun 'aisama atu isakëxa, ²usokin 'aia iskin ka Nukën 'Ibun achúshi cananeo uni Jabín kakë 'apu ax ka Hasor kakë ëmanu 'ain, abë 'akanankin 'anun 'amia-këxa. A unin suntárunën kushi ka Sísara kakë uni 'iakëxa, ax ka Haróset-goím kakë ëma anu tsókë 'iakëxa. ³Jabín kakë 'apu ax ka novecientos caballonën nirinkë manë 'akë ñu 'iakëxa, usa 'ixun ka

a 'apun Israel unibu veinte baritia 'imikin têmëramikin 'atimokëxa, 'atimokëx têmërakin tankin ka Nukën 'Ibu an 'akinun kixun ñuká-kankëxa.

⁴A nëtëkaman ka Débora Lapidotnën xanu an Israelkaman ñu 'atima 'aia aín 'apu 'ixun mënioxuankëxa. ⁵Usa 'aish ka anubi tsókë 'aish Débora ax kuanx kuanx xëbin nikë têmú tsókë xanu 'iakëxa (usa unánxun ka “Déboranën xëbin kakin anëakëxa”) ax ka Efraín unikaman me Ramá 'imainun Betel an nëbétsiorakë ëma anu 'iakëxa, anu 'ain ka Israelkamax uix kara nishanani 'atima onanxa ax an mënioxunun anu kuankëxa.

⁶Achúshi nëtën ka Déboranën Barac kakë uni Abinóamnën, Quedes kakë ëma achúshi anua Neftalí ñaká unikama bukukë anua katánun xukin ësokin kakëxa: Israelkaman 'Ibu 'imainun ain Dios ax ka ësokinmi 'anun kiaxa: Aín bashi Tabor kakë anu kamina diez mil Neftalí 'imainun Zabulón unikaman suntáru anu timëti 'ain. ⁷'Ën kana Sísara 'apu Jabín ain suntárunën kushi axa, Quisón kakë xëxá anuax mitsubë 'akanankin atun caballonën nikinkë anuax 'akánanti a 'imainun ain suntárukamabi bëi unun 'imiti 'ain. 'Aínbi kana 'ën mitsunmi kupitanuma 'anun 'amiti 'ain, ka Dios kiaxa. ⁸—Asabi ka mixmi 'ëbë kuankëbë kana kuantu 'ain, —kixun ka Baracnën kakëxa—. 'Aínbi kana mixmi

'ëbë kuankëbëma kuantima aín. ⁹—Usa 'ain kana mibë kuantu 'ain —kixun ka Déboranën kakëxa—. 'Aínbi ka ënë 'akanania achúshi xanúan Sísara 'anun Nukën 'Ibun 'amiti 'ikën, usa 'ain kamina abë 'akanankin 'atankëx 'ën kana a unikama 'a kixun kitima 'ain.

Usai pain kanankiani ka Déborabë Barac Quedes kakë ëma anu kuankëxa. ¹⁰Anuxun ka Baracnën Zabulón 'imainun Neftalínën unikama anua ax 'ikë anu kuanun kixun kamiakëxa, kamikëx aia ka Baracnën aín kushi 'ixun diez mil suntáru timëakëxa. Timëbiani kuankëbë ka Débora abë kuankëxa. ¹¹Quedes kakë 'urama anua in papa chaira nikë Saanaim kakë me anu ka Héber kakë quenita uni ax tsóakëxa, ax ka aín aintai quenita kamabë ënanan 'aish axi tsókë uni 'iakëxa, ax ka Moisésnën kukun bakë bëchikënen rëbúinkama 'iakëxa.

¹²Usaia aín bashi Tabor kakë anu kuankë a ñui kia ka Sísaranën Barac kuakëxa, ¹³kuakin ka anribi kamabi aín suntárukama 'imainun novecientos caballonën nirinkë anuax 'akánanti manë 'akë akama buani Haróset-goím anuax kuankëxa, kuantankëx ka Quisón kakë xëxá anu bëbakëxa. ¹⁴Usa 'ain ka anu bëbaxun Déboranën Barac kakëxa:

—¡Bëri nëtën kamina min suntárukamabëtan Sísara 'ai kuantu 'ain, Nukën 'Ibun ka min mi 'anun mi 'amiti 'ikën! ¡Nukën 'Ibun ka atua 'anun min suntárukama 'akinti 'ikën!

Usokian kakëx ka Barac aín bashi Tabor kakë anuax aín diez mil suntárukamabë kuabuakëxa, ¹⁵kuabutankëx atubë 'akananiabi ka Nukën 'Ibun atun suntárukama 'imainun axa anuax 'akánanti manë 'akë caballonën nirinkë anuax 'akanankë Sísaranën suntárukama 'aisamaira rakuéti aín manë xëtokën Baracbë 'akananima abánun 'imiakëxa; usai 'ikëbë ka Sísaranëxribi anuaxa 'akanankë caballonën nirinkë anuax 'ibukiani abákëxa. ¹⁶Usaia 'imainun ka Baracnën aín suntáru 'imainun axa caballonën nirinkë anuax 'akanankë anun kuaniabi nuibiankin Harósetgoím kakë anubi bëbaruikin 'akëxa. Usakin ka a nëtën Sísaranën suntáru achúshibi kuaintanuma kamabi këñukin 'akëxa.

¹⁷Jabín kakë 'apu Hasor ëmanu 'ikë ax ka Héber quenita aín aintsikamabë upí 'iakëxa, usa 'ain ka Sísara ax abati kuanx Hébernën xanu Jael kakë aín xubunu bëbakëxa, ¹⁸bëbaia iskin ka kakëxa:

—'Ën 'Ibu 'ën xubunu kamina rakuétima atsínti 'ain. Kakëx ka aín xubunu atsímiakëxa anua ka Sísara Jaelnën chupa achúshitan mapukin unëakëxa; ¹⁹usakian 'akëxun ka Sísaranën shimairaxun 'umpax ñukákëxa. Ñukákëxun ka Jaelnën anua leche 'arukë ñuina xaká a mapëntankëxun bixun na xëanun 'inánkëxa; 'Inántankëxun ka amiribishi amía xëakë a maputëkéankëxa. ²⁰Maputankëxun ka Sísaranën kakëxa:

—Min xubusokin chupa këxtú 'akë aín xëkuënubi kamina bërúti

'ain anuxun kamina uni ukian min xubunu kara uni ukëma 'ikë kixun ñukákëxun kamina ënu ka úixbi ukëma 'ikë kixun kati 'ain. ²¹Usakin katankëx ka Sísara nibaiti atsanx tënëtisamaira tani 'aímai napëkëti 'uxakëxa. Usai 'uxan ka Jaelnën martillo achúshi 'imainun ami xubusokin chupa këxtú 'akë tékërekati nitsínti 'akë manë xëtokë a bibiani ñuitsima anua Sísara 'uxkë anu kuankëxa, kuanx nirakëkinshi ka manë xëtokë anun aín bëmánan pëánkabianxun memi takáshkakin 'akëxa. Usakin 'akëx ka Sísara ñuakëxa.

²²Usakin 'anbi ka abákë Sísara baribiani kuanx ami bëbaruia iskin ka, Jaelnën Barac kakëxa:

—Ënu ka ami barikë uni a 'ikë mi isminun kamina uti 'ain. Kakëx xubusokin chupa 'akë anu atsínkibi ka Sísara aín maxkánu manë xëtokën pëánkabianxun memi takáshkakin 'akëxa ñukë rakákë mërakëxa. ²³Usa 'ain ka Nukën 'Ibun cananeo unikaman 'apu Jabín axa Israel unibu kikësa 'oíshi 'inun 'imiakëxa. ²⁴Usa 'ain ka a nëtëkaman Israel unibunën atian ira ñusmoxun 'akian Jabín aín unikama këñunbi 'atimonun 'amiakëxa.

**Déborá 'imainun Barac
cananeo unikama abé
'akanankin kupitanuma
'atankëx kanta bana**

5 ¹A nëtë kaman ka Déborá 'imainun Barac Abinóamnën bakë bëchikë ax ësaiki kantakëxa:

- ² Kamaxunbi ka Nukën 'Ibu rabikan, Israel unibunu ka axa 'akanani kuainsa unikama 'ikën; usa 'aish ka Israel unibunu 'akanani kuantu ka kixuan aín 'apun kakëx kuantishi 'ikën.
- ³ ¡'Ë kamina kuati 'ain, 'apuirakama! ¡'Ëx kimainun kamina bëtsi ëmanu 'ikë 'apukama mitsun kuati 'ain! ¡'Ëx kana Nukën 'Ibu rabi kantain! ¡Kantai kana Israel unikaman Dios a rabi kantain!
- ⁴ Seír kakë me anuax chikíkiyani mix kuankëbë ka me shaíkmainun naíkamë 'ëo shaíkiakëxa, 'imainun ka naí kuin masákuatsinkë anuax 'uñe 'ibúakëxa.
- ⁵ Mix Nukën 'Ibu 'ianan israel unibunën Dios 'ain ka aín bashi Sinaí ax shaíkiakëxa.
- ⁶ Anúan Samgar Anatnën bëchikë tsóa a bari 'imainun, Jael tsóa a barikaman ka israel unikamax anúan nikë bai a 'imainun amo pátsinkiani nitsi me 'aisama anunbi nikiani kuankëxa;
- ⁷ usai 'ikëbë ka anua Israel unikama 'ikë aín ëma chukúmakama ax uníñuma ñankáishi 'inun

bëruákëxa. Usai 'ikëbëtan kana 'ën Israelkama 'akinti sinánkën. ¡Usa 'ain kana Débora 'ën aín titasa 'ixun Israel unikama 'akinti sinánkën!

- ⁸ “Usa 'ain ka raíri unikama an bëtsi dios rabiti kuëenkë anu 'ain, atux xëkuënuu 'akanantishi 'iakëxa. Usa 'ixun ka uínbi aín manë pará 'imainun aín paka pia xëtökë achúshirabi cuarenta mil uni 'ixunbi Israel unibunën ami katamënuuxun biama 'ikën.
- ⁹ ¡'Ën kana Israelkaman 'apukama asábi ka kain, atux ka 'ën 'akánanti unun kamikëx uax 'akananxa! ¡Usa 'ain ka kamaxunbi Nukën 'Ibu rabikanti 'ikën!
- ¹⁰ Mitsux kamina kiti 'ain, uni ñuñu axa burro aín xanu uxuanën kaxunu tsókë 'imainun ñuñuma uni axa nishikë kamaxribi ka kiti 'ikën:
- ¹¹ ¡anuxun ñuina 'umpax xëamikë anu kuanxun kamina, manë pará rabé bëtsimi tsarankakín ransai banakin Nukën 'Ibun mitsu 'akinkë ñukama ñuiti 'ain, 'imainun ka raíri ëmanu 'ikë unikama axribi ësai kiti 'ikën!
- ¹² ¡Kamina bësuti 'ain Débora kamina bësuti 'ain,

bēsui kamina achúshi
kanta Dios rabi kantati
'ain! ¡Imainun Barac
Abinóamnën bakë bëchikë
minribi kamina ami
ñatankë unikama aribi
buánti 'ain!

¹³ Usa 'ain ka Israel unibunëx
abë 'akanania ukë
kushiira suntárुकamabë
'akanani kuabuakëxa;
kuanx ka 'ën kuënkéxa
ukë Nukën 'Ibun
suntárुकama ax
ka 'akánanti 'unan
unikamabë 'akananxa.

¹⁴ Raíri Efraínnën unikamaxa
anuax 'akánanti me
anu ukëbë ka atu
kaxú Benjamínën
suntárुकamaribi uaxa.
Ukëbë ka Maquir aín
'apukamabë umainun
Zabulón axribi aín
'apukamabë uaxa.

¹⁵ Kuamainun ka Isacarnën
'apukamaribi Débora
buani abë kuankëxa;
kuani ka Isacarnën
unikama Barac 'akini
anuaxa 'akánanti me anu
kuankëxa.

Kuankëbëbi ka Rubénën
rëbúnkikama aín sinan kushibu
'akanainsabu 'aishbi tikiakëxa,

¹⁶ ¿uisa kupín kara an ñuina
bëruankë unikaman
aín ovejakama kuënia
kuatíbi bëruáx? ¿Rubénën
rëbúnkikamax ka chaiira
unibu 'aish aín sinan

kushibu ami katamëisa
'aishbi rakuéti bëruaxa!

¹⁷ Galaadnu 'ikë unikama
axribi Jordán kakë baka
'ukëmanan bëruúmainun
ka Dannën rëbúnki
akamaxribi anua manë
nunti këñurukë a rapasu
bëruúakëxa, 'imainun ka
Asernën rëbúnki atúxribi
parúmpapa kuëbí bëruáx
kuainima aín butunubi
'iakëxa;

¹⁸ 'aínbi ka ain bashi matán
me anuax Zabulón
'imainun Neftalí ain
suntárुकamabë bamati
tana 'akananxa.

¹⁹ Usa 'ain ka abë 'akánanti
'apukama ax Taanac kakë
ëma 'imainun Meguido
kakë rapasua 'ikë xëxá anu
kuankëxa, kuankinbi ka
cananeo 'apukaman Israel
unikama abë 'akanankin
atu 'axun aín ñu biti
sinanx kuankin atún ñu
buanima 'ianan aín manë
uxuabi buánma 'ikën.

²⁰ Naíkamë 'ëo anua 'ikë
anuaxbi ka 'ispa Sísara
abë 'akanankin uni
'amainun nirakëakëxa;

²¹ Quisón kakë xëxá bërámabi
unia an 'uñe 'ibúkian ñu
tërënbianké usaribi okin
ka atu 'akëxa. ¿Mix xëxá
'ixun kamina axa mibë
'akanani ukë unikama aín
kushibu këruti banaima
abátanun 'imiakën!

- 22 ¡Usa 'ain ka caballokamax abákin aín taën me pënkakin banamikë ax 'insaira 'iakëxa!
- 23 Usai 'ikëbë ka Nukën 'Ibun ángel ësai kiaxa: ¡'Ëx kana Meroz kakë ëma 'imainun anu 'ikë unikama 'atimokë 'iti kuëënin! Atux ka axa 'akanani kuankë unikamasaribi 'ixun 'akanania Nukën 'Ibun unikama 'akini kuankëma 'ikën.
- 24 ¡Jael ax ka bëtsi xanukama samaira 'aish rabikë 'iti 'ikën, ax ka Héber quenita uni aín xanu 'ikën! ¡Ax ka abëa tsókë xanukama samaira 'ikën!
- 25 Jaelnën ka Sísaranën aín 'umpax ñukákëxunbi; aín vaca xuma 'inánxa. ¡'Inánan ka sërúakin vaca xuma 'akë aribi ain xampa upirami 'inánxa!
- 26 'Inánkëxuan xëamainun ka mëkën mëmiunën ami chupasa okin 'akë tékërékati manë xëtökë a bianan aín mëkën mëkeu anun ñu matásti mamúokin manë 'akë a bixun anun Sísara aín bëmanamixun memibi takáshkakin matáskin 'axa.
- 27 Usakia aín 'uxkënuabi Jaelnën 'akëx ka Sísara tarishki kushi pënkërakëbëkini 'itankëx ñuaxa.

28 Usakin 'akëxa aín tuá Sísara panákëbëtan ka aín xubu xëkuë chukúmanën kara aia kixun iskinbi aiama oi bënëti ain tita kia-këxa: ¿Uisa kupín kara aín caballonën nikinkë ñun bënëti aíma panatin? Aín caballonën nikinkë ñu taëkama sapi ka ramianan ëchikianan kia usa 'ain sapi ka panatia.

29 Usai kia kuakin ka an ñu tankë xanukaman ësokin kakëxa kakëxbi ka atux kikësaibi ësai kítëkëankëxa:

30 'Ën sinánkëx sapi ka 'akanankian bikë ñukama pain 'inánani 'ia. 'Ianan sapi ka xanu bixun an ñu mëëxunti achúshi 'inánkinma xanu rabé rabé axa 'akanankë unikama 'inani 'ia; 'ianan sapi ka Sísara aín chupa bëtsi bëtsi okin pukukë aribi achúshi 'inánkinma rabé 'inani 'ia 'ianan kara chupakama upíokin kuëñökë, an ira uni 'akëkama anúan tëtata kinun 'inani sapi ka 'ia kiox ka kiakëxa.

31 ¡Nukën 'Ibu 'ëx kana axa min unikamami nishkë unikama këñuti kuëënin, 'imainun ka an mi nuibakë unikamax upitax bukui barin urukin aín kushin pékabëtsinkësa usaribi 'iti 'ikën!"

Usai 'iaxa sënëan ka cuarenta baritia 'imi a menuax 'akanantë-kënima upitax bukúiakëxa.

**Diosan Gedeón kakë
uni kuëan ñuikë bana**

6¹Nukën 'Ibun iskëxbi ka Israelkaman 'akë ñu 'aisama 'iakëxa, usa iskin ka mapai achúshi 'imainun rabé baritia madianita unikaman 'atimonun Israel unibu Nukën 'Ibun 'amiakëxa. ²Usokin ënkëa madianitakaman israel unikama 'atimaira okin ubiókëx ka aín bashinua 'ikë kini baritankëx anua barikinbi mëratisamanu unëkankëxa. ³Israel unibunën ñu 'apákë tibi uxun ka madianita unikama 'ianan amalecita 'imainun amiaxa bari urukë amiax uxun bëtsi unikamanribi atun ñu 'apákë binuxun abámiakëxa. ⁴Abámitankëxun ka Israelkama anu 'ikë me anu 'ixun atún ñu 'apákë masókin, Gaza kakë me anu kuainakëkë anubi sënëonkin israel unibunën piti 'aíma 'itánun 'anan atun oveja, asno, 'imainun vaca ain bënëkama abi mëkamakëxa. ⁵Usakin anuxun Israel unibu 'anux rikuatsinkin ka anua 'uxti chupasa okin 'akë a 'imainun atún ñuinakamaribi bëtankëx anua bukukankë me anu bëbakëxa. Bëbai ka ain camellonën champu 'itsa ukësa kuatsini 'aisamaira uni uakëxa. ⁶Usokian madianita unikaman atu 'akëx ka israel unibukama piti-ñuma 'aish 'aisamaira tëmërakëxa, usai tëmëraikin ami sinanatëkënkin ka Nukën 'Ibu an 'akinun kixun ñukákankëxa.

⁷Usakian israel unibunën Nukën 'Ibu madianita unikaman

tëmëramikëxun 'akinun ñukákëxun ka ⁸an achúshi uni an Dios kikë bana uni ñuixunti xuakëxa: Ësakin mitsu kanun ka Israel unibunën 'Ibu 'imainun 'ain Dios kiaxa: 'Ën kana mitsu Egipto menu tsókëpan 'aish 'aisamaira tëmëraiabi chikiankën, ⁹'imainun kana mitsuishi egipcio unibunua chikinkima, an mitsu 'atima oisatankë unikama aribi chikiankën. Atu mitsun ismainunbi chikíkin kana anua tsókë unikama ain me mikama 'inánkën. ¹⁰'Imainun kana 'ëx mitsun 'Ibu Dios 'ai kixun kana mitsu kakën, usa 'ain kamina amorreo unikaman rabikë aín dios ami rakuékantima 'ain, kamina bërí atun menu tsótan; 'aínbi kamina 'ën mitsu kakësabiokin 'akëma 'ain.

¹¹Usa 'ain ka Nukën 'Ibun ángel achúshi uax Ofrá kakë ëma anua 'ikë in papa tëmü tsóakëxa, ax ka Joás kakë uni Abiézer ain rëbúnki ainan 'iakëxa. Anuxun ka Gedeón kakë uni Joásnën bëchikë an aín trigo unëxun tákakëxa, anuxun ka uvas aín baka xëati biti chakakë anuxun ka madianita unikaman isma mëraia kix rakuéti unëxun ka usakin 'akëxa. ¹²'Akëbë ami mërakin ka Nukën 'Ibun ángelnën kakëxa: ¡Nukën 'Ibu ka mibë 'ikën, usa 'ain kamina uni rakuëma 'ianan kushi sinánñu 'iti 'ain! ¹³Kakëxun ka Gedeónënríbi kakëxa:

—'Ën 'Ibu ësokín kana mi kain Nukën 'Ibu ka nubë 'ikën, ¿Uisa kupín karanuna nux ënë ñukama

ëesai inutin? ¿Uinu kara an nun chaitiokékama Egipto menua chikínkin bëtsi bëtsi ñu 'axuan 'ikëa nu ñuixunkë Nukën 'Ibu Dios ax 'ik? Nukën 'Ibun ka madianita unikaman 'atimonun nu ëankëxa. ¹⁴Ësokian kakëxun ka Nukën 'Ibun ángelnën bëískin kakëxa:

—Mix kamina 'aisamaira kushiñu 'ain, usa 'ain kamina madianita unikaman Israelkama 'aisamaira okë a isti 'ain. 'Ën kana mi kuantanun xuti 'ain. ¹⁵'Aínbi ka Gedeónën amiribishi katëkéankëxa:

—'Ën 'Ibu amiribishi kana mi katëkénin, ¿uisaxun karana 'ën Israelkama iénun 'akinti 'ain? 'Ën aintsi Manansésnën rëbúnkikama atux ka ñuñuma unibu 'ikën, usa 'ain kana usa 'ën aintsikama 'ain 'ëx usa ka a uni 'ikë kixun unin kaisama 'ain. ¹⁶Kiabi ka Nukën 'Ibun ángelnën katëkéankëxa:

—Kamina 'ati 'ain 'ën kana minmi 'aia mi 'akinti 'ain. Min kamina madianita unikama 'akín achúshi unira 'akësokinshi 'ati 'ain. ¹⁷Ësokian kakëxun ka Gedeónën amiribishi kakëxa:

—Asabi ka mix kuëenkin kamina asérabí kara Diosan mi xuaxa isnun kamina achúshi ñu 'ë 'axúnti 'ain, usakin 'axunkëxun kana asérabí kamina 'ëbë bana kixun 'unánti 'ain. ¹⁸Usa 'ain kamina ënuxunbi kuankinma 'ën mi 'inainshitisa tankë ñu bitamainun kaínti 'ain. Usakian kakëxun ka Diosan ángelnën asábi ka kana mi aia kaínti 'ai kixun kakëxa.

¹⁹Kabiani aín 'ikënu kuanxun ka Gedeónën achúshi cabranën tuá rëxun mëñonan, veinte litrobëtan sënénsa harina anun chamiti ñu këñuma pán 'akëxa; 'atankëxun ka aín nami tasánu 'aruanan aín baka bikë a kënti achúshinu 'aruakëxa, 'arubiankin ka anua in papa 'ikë a tëmú akamabi buani kuankëxa. ²⁰Buánkë ka Diosan ángelnën mapara kamanan aín nami nanan pán anun chamiti ñukëñunma 'akë aribi nania amibia aín baka ampénkanun kixun kakëxa. Usokian Gedeónën an kakësabiokin, 'an ka ²¹ángelnën aín tsati rëbun nami 'imainun pánkama a tikakëbëshi maparanuax rëkirukin tsin nami 'imainun pán këñukin xarokëxa; xarokëbëa aín bërnuaxbi Nukën 'Ibun ángel nëtétia ka Gedeónën istëkéama 'ikën. ²²Usai 'ia iskin Nukën 'Ibun ángel ka asérabí ax 'iaxa kixun sinani ka Gedeón kiakëxa: ¡'Ën 'Ibu 'ëx kana min ángelbë 'ën 'unánkë unibë 'ikësaí asérabí isi kanan! ²³Kia ka Nukën 'Ibun ësokin kakëxa:

—Rakuëama ka 'ik, kamina ñuiman. 'Ën 'imikëx kamina chuámarua tani kuënti 'ain. ²⁴Ësokin kakëxun ka Gedeónën anuxun ñuina xaroti achúshi anubi 'atankëxun anuxun Nukën 'Ibu rabikin xarotankëxun; “Nukën 'Ibuinshi ka nu chuámarua 'imia kixun kakin anëakëxa. Anuxun ñuina xaroti Gedeónën 'a ax ka bëríbi anua Abiéznën rëbúnkikama 'ikë Ofrá kakë ëma anu 'ikën.”

²⁵Usakian 'akë a imébi ka Nukën 'Ibun Gedeón kakëxa:

—Min papan 'arakakë vacanua kamina aín bënë achúshi bianan, bëtsiribi mapai achúshi 'imainun rabé baritia ñu biti 'ain, bitankëxun kamina min papan anuxun Baal ñuina xaroxunti 'akë a rurupanan, kamina i tëakë upíokin mënioxun nankë anuxun ñuina Baal xaroxunti rapasu nitsínkë aribi nipati 'ain, ²⁶'imainun kamina anua 'ikë aín bashi manámi anubi anuxun ñuina xaroti achúshi min Dios 'axúnti 'ain. 'Atankëxun kamina, vaca ain bënë bëtsi pain bitankëxunmi tsiankin bikë a 'è 'aímai këñutanun xaroxunkin i upí a rabikë 'ikëbi nipakë abi karuaxun anunbi xaroti 'ain. ²⁷Usakian kakëxun ka Gedeónën mapai rabé aín uni bitankëxun Nukën 'Ibun kakësabiokin kamabi ñu 'akëxa; 'akin ka nētén 'akinma aín papan aintsikama 'imainun a émanu 'ikë unikamami rakuékin iméribi 'anëakëxa. ²⁸Usokin 'anékë 'ain ka pëkarakëma 'aínshi nirukinbi ka a émanu 'ikë unikaman anuxun Baal rabikin ñuina xarokë a rurupanékë mërakankëxa, mëranan ka anuxun ñuina xaroti rapasua 'ikë i upíira nitsínkë aribi pakëti tékëbukë aribi mëranan, anuxun ñuina xaroti bëtsi bënokin 'axuan anuxun vaca bënë xaronékë mërakëxa. ²⁹Usokin 'anétia mërai ratuti ka bëtsibë bëtsibë ñukákanani kanakëxa: ¿Uin kara ësokin ñu 'anétin? Usai kanankin uin kara 'axa kixun pain ñukákin puntëkinbi ka Gedeón Joásnën bakë bëchikë an ka axa

kixun 'unánkankëxa, 'unánbiani anu kuanxun ka aín papa Joás kakankëxa:

³⁰—Min bakë bëchikë kamina rëtënun nukama 'inánti 'ain. ¡An kaisa Baal rabikin anuxun ñuina xaroxunti a rurupanan a rapasu nitsínkë i upíira aribi tékëbutanun nipanëtia! ³¹Kiabi ka Joásnën anu rikuatsinxua an kakë unikama kakëxa:

—¿Mitsux kaina Baalnën rabanan nėti anun rabanan mëëananti 'ain? ¡'Èx kana kuëënin uix kara Baalnën rabanan nétia ax ka pëkarakuatsínkëma 'aínshi ñukë 'iti 'ikën! Baal ax Dios 'ixun ka anuxun a rabiti rurupakë a abi mëníoti 'ikën, ax ka anuxun a rabikë 'iakëxa. ³²Usokin anuxun 'akë ka Gedeón 'ikëbi Jerubaal kakin anëi ësai kikankëxa: “Baalnëx ka abi bërúankati 'ikën,” Gedeónnëbi ka anuxun Baal ñuina xaroxunti a rurupaxa.

³³Usakian 'an ka madianita unikama 'imainun amalecita unikama 'ianan amiaxa bari urukëmiaxa ukë unikama, timëtankëx Jordán kakë baka sikarakëkianx Jezreel kakë me sapan anu 'ikankëxa. ³⁴'Aínbi ka Nukën 'Ibu bëru ñunshin upitan Gedeón abë 'ixun 'akiankëxa, 'akinkëxun carnero manchan banokëbë ka Abiéznën rëbúnkikama timëakëxa; ³⁵timëmainun ka aín ñakánuaxa Manasésnën aintsikamaribi timéti unun kamiakëxa. Kamianan ka aín ñakánuaxa Aser, Zabulón, Neftalínën rëbúnkikamax

abë timëti unun kixun kamia-këxa, kamikëx utankëx ka abë timékankëxa.

³⁶Usaia 'ian ka Gedeónën Dios kakëxa: “Asérabi kaina 'ën aintsi Israelkama 'akinun 'ë 'akinti 'ain, mixmi kikësabiokin, ³⁷isnuxun kana carnero xaká achúshi aín rani kèxtuira anuxun trigo tákakin mëníoti 'akë anu nanti 'ain. Nankëa nibitan pëkarakëma 'aínshi 'ibúkin chabókë, 'aínbia anu nankë me ax chabákëma 'ain kana 'ën 'unánti 'ain asérabi kamina 'ën Israelkama iéminun mix kikësabiokin 'ë 'akinti 'ai kixun ka kakëxa. ³⁸Usaia asérabi 'ikë ka. Pëkarakëma 'aínshi nirukianxun Gedeónën tasun achúshimi buákakin chininkin nibí an ñuinanën xaká chabókë a biakëxa. ³⁹Usakin 'atankëxunbi ka, amiribishi Gedeónën katëkéankëxa: 'Ën amiribishi katëkënkëx kamina 'ëmi nishtima 'ain. 'Aínbi kana ashikin mi ënë imé tantëkënti 'ain. Ënë 'atëkënkëx kamina ñuina xaká a chabókima anu nankë meshia nibitan chabónun 'imiti 'ain.” ⁴⁰A imébi ka Diosan usakinbi 'axuntëkéankëxa. 'Akë a pëkarakëbë ka ñuina xaká noonkë ax chabákëma 'imainun anua noonkë me axëshi nibítan chabónëké 'iakëxa.

**Gedeónën aín
suntárukamabëtan abë
'akanankin kupitanuma
madianita unikama 'a bana**

7 ¹Gedeón 'ikëbi Jerubaal kakinribi anëké ax ka abëa 'ikë aín suntárukama pëkarakëma

'aínshi tsuákarubiani kuantankëx anua Harod kakë anubia unia 'umpax 'ikë 'urama anu buku-buakëxa. Anua atux 'imainun ka madianita unikama ax aín tsipumi anuaxa aín bashi Moré kakë pëukukë me sapan anu 'iakëxa. ²Anuxun ka Nukën 'Ibun Gedeón kakëxa: “Uisati kaina 'aisamaira israelnën suntárukama min bëan, abë 'akanankin madianita unikama 'atankëx ka nubi kananuna 'a kixax anun rabiti 'ëmi manukanti 'ikën. ³Usa 'ain kamina min suntáru raírikama uix kara 'akanantimi rakuétia akama aín 'ikënu kuantanun xuti 'ain.” “Usakian kakëxun ka Gedeónën aín suntárukama tankëxa tankëxa veintidós mil kuantamainun ka diez mil suntáru bërúakëxa.” ⁴'Aínbi ka Nukën 'Ibun Gedeón amiribishi katëkéankëxa: 'Itsaira ka min suntárukama bërütëkéanxa. Usa 'ain kamina 'umpax xëanun buánti 'ain anuxun kana 'ën uikamax kara mibë kuantí 'ikë 'imainun uikamax kara kuantima 'ikë a 'ën mi kati 'ain. ⁵Kakëxun ka Gedeónën aín suntárukama Diosan kakësabiokin 'umpax xëanun buánkëxa. Buánkë ka Nukën 'Ibun kakëxa: An aín mëkënan bixun kamunan 'akësa okin 'umpax xëakë a kamina amo sëténati 'ain, 'anan kamina an rantipuruni tsóxun 'umpax 'akë aribi amo sëténati 'ain. ⁶An mëkënan bixun 'umpax xëakë 'imainun an tsóxun 'umpax xëakë akamax ka trescientos suntárushí

'inun bërúakëxa. Usa omainun ka aín patsanën rantipuruni tsóxun 'umpax xëakëxa. ⁷Usokian 'akë ka Nukën 'Ibun Gedeón kakëxa: Ënë trescientos suntárukama bëtainshi kana mitsu iémikin madianita suntárukama 'amiti 'ain. 'Amainun ka aín patsan raírinëx aín 'itinubi rikianti 'ikën. ⁸Usokin Diosan kakëxun ka Gedeónën aín patsan atun xubusa okin 'akë anua rikiantanun kixun xuakëxa; xukëxa rikiankëma 'aínshi ka amia atun 'umpax nikinkëkama a bianan atun carnero mancha aribi bixun atu xutankëx ka. Trescientos suntárukama kaískë a kamabëshi anua madianita suntárukama 'ikë me sapan a inubiani kuanx a 'uri 'ikankëxa. ⁹A imé ka Nukën 'Ibun Gedeón kakëxa: “Ènuax kuanxun kamina madianitakama 'ai kuantí 'ain, 'ën kana mitsunmi abë 'akanankin abámikin 'anun mitsu 'amiti 'ain. ¹⁰Aínbi kamina atu 'atimi rakuéti, anua 'ikankë anu pain min kaniokë Purá abë kuantí 'ain, ¹¹anuxun kamina uisai kara mimi nishkë unikama kia kuati kuantí 'ain.” Kuakín kamina abi kana 'ati 'ai kixun kushiokín sinánti 'ain. Èsokian Diosan kakëx ka Gedeón an kaniokë Purá abë anua abë 'akánanti unikama 'ikë me sënënakëkë anu kuan-këxa. ¹²Usai 'imainun ka, madianita unikama 'imainun amalecita unikama 'ianan amiaxa bari urukëmiaxa ukë unikama atux me tsitsibiani champu 'itsa iskësaira kiani kuankëxa. 'Imainun ka atun

camellokamax 'aisamaira 'aish parúmpapa kuëbínua masi bëru iskësaira 'iakëxa. ¹³Usai kuanx abëa 'akánanti unikama bukukë anu bëbakin ka Gedeónën, suntáru achúshinëa aín namákë bëtsi ñuixunkin ësokín kaia kuakëxa:

—'Ën kana achúshi pán cebada 'akë axa taramëkë kuatsini 'ai ami 'ikin anunu 'ikë nun xubusa okin chupa 'akë nipatia namákin isan. ¹⁴Kixuan ñuixunkëxun ka suntáru itsin bëtsi kakëxa:

—Ax ka bëtsi ñumi namá-këma 'ikën, Gedeón suntárunën kushi Joásnën bëchikë israel uni an ka Diosan 'amikëxun nubë 'akanankin nun 'ikëñubi bëbarukin nu 'ati 'ikën. ¹⁵Èsokia bëtsin aín namákë ñuixunia kuaxun ka, Gedeónën Nukën 'Ibu rabiakëxa. Rabitankëx ka anua israel suntárukama bukukë anu kuanxun atu kakëxa:

—¡'Akanani kuantí kamina mëníokakanti 'ain, Nukën 'Ibun ka madianita unikama 'anun nu 'akinti 'ikën! ¹⁶Èsokín kakínshi ka trescientos aín suntárukama rabé 'imainun achúshi 'inun sëténakin nitsinakëxa a kamabi atun carnero manchan 'inánan ka amia 'umpax nikinkë ñankáishi amia tiríoxun tsi buánkë aribi 'inánkëxa. ¹⁷'Inánkin ka atu kakëxa:

—'Ëx abënu 'akánanti unikama bukukë 'ukëmanan anu bëbarukin 'ën 'aia iskín kamina uisakín karana 'ai usaribi okín 'akánti 'ain. ¹⁸'Ën 'akëbëtan ka ax 'ëbë kuankëkaman carnero manchan

banoia kuakin kamina mitsunribi anua 'ikankë a bëararakin mitsun carnero manchan banoti 'ain, banoi kamina munuma kuënkëni sharati kikanti 'ain: ¡Nukën 'Ibu ñui kianan kamina Gedeónribi ñui sharákanti 'ain! ¹⁹Usakin atu kabiani ka Gedeón aín cien suntárukamabë kuanx anua abë 'akánanti unikama bukukë 'ukëmanan anu bëbakëxa, bëbai ka anua abëa 'akánanti suntárukama atun pain bërúanëkë axa kuanmainun raírinëxribi bërúain uti hora 'urama imé naëx 'ain ka Carnero manchan buánkë akama banonan amia 'umpax nikinkë ñankáishi akamaribi tukapakëxa, ²⁰tukapati ka rabé 'imainun achúshi akamaxunbi sënën sënëbi 'ítanun carnero manchan banonan amia 'umpax nikinkë akamaribi tukapakëxa. 'Akin ka tsi tiríokësa 'inun tiríokë a buánan aín mëkeu carnero manchan buani munuma sharati kikankëxa: “¡Bërí kananuna 'akananin! ¡Nukën 'Ibu 'imainun Gedeónën nu 'akinkëx!” ²¹Usai sharati kitankëxa israel unikama anuaxa sharákë anuax nëtéti bukubukëbëshi ka madianita suntárukamax atumi rakuéti sharákiani kuani anua 'ikë anuax abákankëxa, ²²usai kuankëbëtan ka trescientos Israel suntárukama an ënkinma atun carnero manchan banokëxa, banokëbë ka axa abákëmakama ax Nukën 'Ibun 'imikëx atúxbi 'akanankëxa, 'akanani abati ka raírinëx anun Sereránu kuanti bainu 'ikë Bet-sitá

kakë ëma anu bëbakëxa, 'imainun ka raírinëx anua Abel-meholá kakë ëma aín me sënënakëkë Tabat kakë ëma 'ikë abu kuankëxa.

²³Usai 'ikëbëtan ka Gedeónën Neftalí Aser 'imainun Manasés aín suntárukamaribi bëi uxuan madianita suntáru abatia nui unun kixun kamiakëxa. ²⁴Usa 'ain ka Gedeónën aín suntáru Efraínën rëbúnkikama aín menuax 'akanani unun kamina ësokin kai kuanti aín kixun uni kakëxa, madianita unikamabë 'akanani ukian Jordán kakë baka anun sikatisa a bëaranan Bet-bará kakë ëma aribi atux anu bëbakëma 'aínshi uxun bëaranun kixun kati 'ain. Kakëxun ka Efraínën unikaman usakinbi 'akëxa, ²⁵'akin ka madianitakaman 'apu rabé Oreb kakë 'imainun Zeeb kakë a ñatan-kankëxa. Usakin 'axun ka Oreb kakë 'apu chaiira mapara anuxun rëtëkankëxa anuxun rëtëa 'ikë ka Orebnën mapara kakin anëa 'ikë 'unánkania. Zeeb kakë 'apu anuxun 'akë aribi aín anënbi anëakëxa, ax ka anuxun uvas aín baka biti chakati 'akë anu 'iakëxa. Usakin madianitakama 'atankëx kuankin ka Oreb 'imainun Zeeb aín maxká Gedeón buánxunkankëxa.

**Abë 'akanankin Gedeónën
madianita 'apukama
ñatan ñuikë bana**

8 ¹Efraínën rëbúnkinën ñakánu 'ikë suntárukama atux ka Gedeónën abëtan madianita

unikama 'ai kuanxun kamikëma kupín ami nishi abë kuëbikanankëxa. ²Usai 'iabi ka Gedeónën kakëxa:

—¿Mitsunmi 'ën 'akësamaira okin 'akë a kaina sinaniman? Mitsúnmi 'itsamashi 'akë ax ka nun nu 'itsaira 'akë usamaira 'inunmi 'akankë 'ikën. ³Diosan ka mitsu madianitanën 'apu Oreb 'imainun Zeeb 'anun 'amiaxa. ¿Añu karana 'ën mitsun akëbëtan sënénmaira 'itánun 'an? Èsakin Gedeónën kakëxun kuati ka Efraínën rëbúnkinën suntárukama atúxa xuatemati nishkë tanti-buakëxa.

⁴Usa 'ain ka Gedeón 'imainun aín trescientos suntárukama abë 'akanankë unikama nuibiani kuani 'aisamaira atsánkë 'aishbi Jordán kakë baka bëbatankëx sikarakëakëxa. ⁵Sikarakëxun ka Sucot ëmanu tsókë unikama Gedeónën atun ñu ñukákin kakëxa: 'ëbë ukë suntárukama kamina 'aisamaira abë 'akanankë unikama nuibaëxax atsaxa usa 'ain kamina mitsun ñu tani nanxun na pinun 'inánkanti 'ain kixun kakëxa, nux kananuna madianita 'apu Zébah 'imainun Salmuná nui 'itsaira nibaixan. ⁶Èsokin kakëxunbi ka Sucotnu 'ikë 'apukaman Gedeón kakëxa: ¿Nun piti 'inánun kara min suntárukaman Zébah 'imainun Salmuná ñatanbëtsinkin bëat? ⁷Kakëxunbi ka Gedeónën atu kakëxa: Asabi ka usa 'ain kana Nukën 'Ibun 'ë 'akinkëxun Zébah 'imainun Salmuná kakë 'apu ñatanbëtsini

'ëx utëkënkin kana anu uni 'ikëma menu 'ikë muxa pëñan bitsini ukin mitsun namibi anun tukapakin raëxpati 'ain. ⁸Èsokin kabiani Penuel kakë ëma anuribi kuanxun ka Sucot ëmanu 'ikë unikama 'akësaribi okin ñukákëxa: Ñukákëxunbi ka Penuelnu 'ikë unikamanribi Sucotnu 'ikë unikaman 'akësaribi okin kakëxa, ⁹kakëxun ka aturibi Gedeónën kakëxa: Uínsaran karana abë 'akanankin unikama 'abëtsini utëkëni anun kana mitsun ëmanu 'ikë torre ënë rurupati 'ai kixun ka kakëxa.

¹⁰Usaia 'imainun ka Zébah 'imainun Salmuná Carcol kakë ëmanu mapai rabë 'imainun mapai achúshi mil aín suntárukamabë 'iakëxa, akamax ka amiaxa bari urukë amiaxa kuankë suntárukamaishi 'iakëxa. Atux bërúmainun ka ciento veinte mil suntárukama 'akanani këñukë 'iakëxa. ¹¹Usa aín ka Gedeón anu uni 'ikëma me sënënakëkë abi ratanbiani kuani Nóbah 'imainun Jogbehá kakë ëma kikiani kuarukin, atun 'unánkë 'aímabi ratuishi ami bëbarukin anua bukukë atu 'akëxa. ¹²'Akëbë ka Zébah 'imainun Salmuná anuax abákëxa: 'Aínbi ka Gedeónën abatiabi ain suntárukamabëtan nuibianxun ñatankëxa, ñatankëbë ka aín suntárukama 'aisamairai rakuëkankëxa.

¹³Usokin atu 'abëtsini Heres kakë bai anunbi utëkënkin ka Gedeónën bëna uni achúshi ñatankëxa, ¹⁴uni bëna achúshi Sucot

kakë anua ñatanxun ka rakuëoxun ñukákëxa: Ñukákëxun ka setenta 'ain kushibu Sucotnu 'ikë atún anë kuënëoxun 'inánkëxa. ¹⁵Inánkëx Sucotnu atsínkin a ëmanu 'ikë unikama Gedeónën kakëxa:

—Kamina sinánkanti 'ain, uisai kaina mitsux 'ën Zébah 'imainun Salmuná ñatankëma aín 'ëmi kuai kikan kixun. 'Ianan kamina sinánkanti 'ain, 'ën suntárukamami mitsun piti, 'aisamaira nitsi atsánkë 'ikëbi ñonkin mitsu piti 'inánnuma kamina abë 'akanankin 'apu rabé bërâma bitsínkin békëma aín kikan. ¡A kënë 'ikë kananuna bitsínkin bërí bëan! ¹⁶Katankëxun ka anu uni 'ikëma menua bitsinkë i pëñan muxaño békë anun. Sucot ëmanu 'ikë aín kushibu anun mëëkin rishkiakëxa. ¹⁷Usakin 'anan ka Penuelnu 'ikë aín torre rurupanan anu 'ikë ain unikamaribi 'akëxa.

¹⁸Atankëxun ka Zébah 'imainun Salmuná ñukákëxa:

—¿Uisa unibu kara mitsunmi Tabor kakë aín bashinua 'akë atux 'iakëx? Kixun ñukákëxun ka atun kakëxa:

—Mi iskësabu 'ianan ka atu achúshi achúshinëx 'apu iskëtinbu 'iaxa kixun ka atun kakëxa. ¹⁹Usakian kakëx munuma kuënkëni ka Gedeón kiakëxa:

—¡'Ën xukénanbi ka! ¡'Ën xukén 'ibukama 'axa! Asérabi ka Nukén 'Ibu tsotia usa 'ain ka atúxribi tsotia usa 'ain kana 'ën ribi mitsu bërí rëtëtsianma. ²⁰Kikinshi ka Gedeónën ain bakë bëchikë apan Jéter kakëxa:

—Min manë xëtokë bitsi niru-kin kamina ënë uni rabé 'ati 'ai kixun kakëxunbi ka Jéternën bënë 'ixun rakuékin ain manë xëtokë aín xakánua ëchíkin biama 'ikën. ²¹Ëchitiama okin ka Zébah 'imainun Salmunánën Gedeón kakëxa:

—¡Minbi kamina nu rëtëti 'ain! ¡Axa 'akananshikë uni a kananuna aín sinan kushi 'ikë 'unanin! Kakëxun aín manë xëtokë bikin Gedeónën anun Zébahkëñun Salmuná a 'akëxa 'axun ka 'ain camello tëñumikë aín ñu upíbu a biakëxa.

²²Usokin 'akë ka israel unibunën kakëxa:

—Min kamina madianita unikaman 'atimoiabi nu 'akian, usa 'ain kananuna mi 'imainun min rëbúnkinëx nun 'apu 'iti kuëñin. ²³Kixuan kakëxunbi ka Gedeónën atu kakëxa:

—'Ë 'imainun 'ën bëchikënëxbi ka mitsun 'apu 'itima 'ikën, Nukén 'Ibux kuni ka mitsun 'apu 'iti 'ikën. ²⁴Usa 'ain kana 'ën abë 'akanankin ñatankë bikë unikama atun mëñusuti 'ë 'inánti kuëñin. A mëñusuti kuri 'akë ax ka anu uni 'ikëma menu 'ikë unikama suntárunën mëñukë a 'iakëxa. ²⁵Usokian kakëxun ka Israel unikaman achúshi tari menu 'apátankëxun kamabi atun bikë mëñusuti bëxun anu bukunkin Gedeón kakankëxa minmi nu bënun kakë mëñusutikama akënë 'ikën. ²⁶Usokian mëñusuti kuri 'akë a kamabi timékëx ka diecinueve kilosa

'iakëxa, 'ainbi ka raíri ñukama anun rabunkian atun tēñuanan pañukë manë uxua 'akë 'imainun anua Madiánu 'ikë 'apukama rakukë chupa minanën pukukë akama 'imainun atun camello-kama tēñumikë akama tupunkëma 'iakëxa. ²⁷A kurikama timékë ka Gedeónnën achúshi ñu pará 'inun 'akëxa 'akë ka a rabikanti Ofrá kakë ëma anu nitsíankëxa, usokin 'akë ka kamabi Israelkamax efod a rabi Nukën 'Ibumi sinánma 'ikën, usakian Gedeónnën 'akë ax ka ainan 'imainun aín aintsikamanan achúshi ñu 'aisama 'akë 'iakëxa.

²⁸Usa 'ain ka madianita unibunëx Israelkama abë 'akanankin atu kanaxun atu bikë 'aish, anuax kaitëkëni cuarenta baritia sénémi amiribishi Gedeón a menu tsókëpan 'ain atubë 'akanantëkëama 'ikën.

Gedeón ñua ñuikë bana

²⁹⁻³⁰Jerubaal kakë 'ianan Gedeón kakëribi uni ax ka ain ëmanubi tsóti kuanëxa, anuxun ka setenta uniakë sénénmikin bakë bëchi-pakëxa, 'ianan ka 'itsaira xanuñu uni 'iakëxa. ³¹'Imainun ka achúshi xanu Siquem kakë ëmanu 'ikë an ñu 'axunkë amiribi achúshi okin bakë bëchiakëxa, bakë bëchixun ka aribi Abimélec kakin anëakëxa. ³²Usa 'ain ka Gedeón kaniakëkë 'aish aín ñuti nëtë sënënkëbë ñuakëxa, ñukë ka ain aintsikaman anua ain papa Joás ñuia maían bashi kini anubi maínkan-këxa, ax ka Ofrá kakë ëma anua Abiéznën rëbúnkikama tsókë me

anu 'iakëxa. ³³Usai Gedeón ñukë 'ain ka Israel unikama amiribishi amabi dios isakixun bëtsi bëtsi ñu Baal 'axunkë a rabi Diosmi manú-kankëxa, manukin ka amabi Baal-berit kakë ax isa Dios 'ikë kixun sinánkin rabikankëxa. ³⁴Usokin ami manuxun 'ai ka ax atubë 'akanankatsi kixun sinánkë unikaman atu bëarabuinkë 'ikëbia an 'akinkë Nukën 'Ibu amira manúkanëxa, ³⁵'imainun ka an atu 'akinkë Jerubaal kanan Gedeón kakë uni ax ñukëma pain 'ixuan atu 'akinkë a sinanima ain aintsi 'ibukamabë nuibanani tsótima atubë nishanan-këxa.

Usaia Abimélec kakë uni 'ia bana

9 ¹Abimélec Jerubaal kakë uni aín bëchikë ax ka anua ain titan aintsikama 'ikë Siquem kakë ëma anuax atubë banai kuanëxa kuanxun ka. Ësokin kakëxa:

²—Nux kananuna aín aintsi 'ibu 'ain usa 'ain kamina Siquem ënu 'ikë unikama ësokin kakin sinanamiti 'ain, usa 'ain ka achúshi unixëshia 'apu 'imainun ka setenta Jerubaalnën bakë bëchikëkama ax achúshirabi 'apu 'itima 'ikën. ³'Imainun ka Abimélecnën axribi atun aintsi 'ixun anu 'ikë unikama anu kuanxun a isa 'akinun kixun sinanamikin Siquemnu 'ikë unikamaribi kakëxa. ⁴Kanan ka setenta kuríki manë 'akë a anuxun Baal-berit rabiti xubunu 'ikë kuríki a bixun Abimélec 'inánkëxa. 'Inákëxun a kuríki bixun ka anun

Abimélecnën 'atima unikama a isa nuikin 'akinun kixun kupíokëxa. Usokëx ka a uni 'atimakama a nuibiani abë kuankëxa, ⁵ anua ain papa Jerubaal tsóa Ofrá kakë ëma anu kuankëxa, kuanxun ka anuxun achúshi mapara chaiira anu unëxun setenta ain xukénkamaishi Abimélecnën 'amiakëxa. 'Amikëbë ka aín xukén 'anáka Jerubaalnën bëchikë Jotam kakë axëshi istira-banan unëakëxa. ⁶ Usokian aín xukénkama 'akë ka Siquemnu 'ikë unikaman 'imainun Bet-miló anu 'ikë unikamanribi in papa têmú Siquemnu 'ikë anu 'imainun maxax chaiira 'aish upíira anu tímëxun Abimélec atun 'apu 'inun anëakëxa.

⁷ Usokin aín xukénkama 'amitankëxa Abimélec 'apu 'ikë kuati ka aín bashi Guerizim anu mapë-rakëax anuax munuma kushinra kuënkëni kamabi Siquemnu 'ikë unikaman kuanun ain xukén 'anáka Jotam kiakëxa: ¡Siquemnu 'ikë unikaman 'ëx kia kamina upíokin kuankanti 'ain! ¡'Ëx kia mi kuakësa usaribi okin ka Diosan mitsux kia kuati 'ikën!

⁸ Bëtsi nëtën ka ikaman 'apuñu 'isatankin olivos kakë i ain 'apu isa 'inun kixun kaxa. ⁹ Kakëxunbi ka olivos kakë in kaxa 'ëx i kaman 'apu 'inuxun kana, 'ën biminua unin xënbikë a ëni bimitëkëntima 'ain, anuma unikamax Dios mabi uni rabinux 'ikania usa 'ain kixun ka kakëxa.

¹⁰ "Usokin kakëxun ka i kaman higuera kakë i aribi aín 'apu isa

'inun kixun kakëxa. ¹¹ 'Aínbi ka higuera kakë i an ësokin kakëxa, 'ëx i kaman 'apu 'inuxun kana bataira okin tuanan nëishira 'inun tuákë a ënti 'ain kixun kakëxa.

¹² Usakin kakëxun ka i kaman uvas 'apákë aribi atun 'apu isa 'inun kixun kakëxa. ¹³ Kakëxunbi ka uvas 'apákë anribi aín 'apu 'inuxumabi ësokin kaxa: 'ëx i kaman 'apu 'inuxun kana 'ën unían aín baka bixun 'anun Dios rabi kuëëanan atúxbi anun kuëënkë 'ëx bimikë a ënti 'ain.

¹⁴ Usakin 'urainra 'uran ñukákëxbia kuëënkëbëma sënénkin ka ikaman aín 'apu isa 'inun kixun muxa achúshiribi ñukákëxa. ¹⁵ Ñukákëxun ka muxanribi ikama ësokin kakëxa, 'ëx aséribi mitsun 'apu 'iti kuëëni kamina mitsux 'ën tupën okë têmú 'iti 'ain; 'aínbi ka ax 'ëx 'apu 'iti kuëënkëbëma anuax achúshi tsi rëkirukin Líbano kakë menu 'ikë kunxankama këñuti 'ikën.

¹⁶ Bërí kana 'ën mitsu ñukatín: ¿Mitsun kaina aséribi Abimélec 'apu 'imikin upíokin ñu 'an? ¿Mitsun kaina 'ën papa Jerubaal 'imainun aín aintsí 'akinkësaribi okin mitsunribi 'akian? ¹⁷ 'Ën papa ax ka mitsu 'akini ñuti tana madianita unikamabë mitsu kupín 'akanankëxa; ¹⁸ usa 'aínbi kamina bërí mitsux 'ën papa 'imainun aín aintsikamami nishkin aín bakë bëchikë setenta unikama a maxá chaiira 'ikë anuxun 'akan. Usokin aín xukénkama 'axun kamina, xukëñuma uni

'akësokin Abimélec 'apu anëkan, ax ka Jerubaalnëa aín xanu an ñu mëëxunkë xanumi bakë bëchia 'aish mitsun aintsi 'ikë kupíshi kamina usokin 'akan. ¹⁹'Aínbi kana 'ën bërí ësokín mitsu kain; mitsunmi asé-abi 'ën papa Jerubaal 'imainun aín aintsikama, upíokin 'akinkë 'aish ka asábi 'iti 'ikën, usa 'ain kamina mitsubëa Abimélec ax upí 'imainun mitsúxribi abë upí 'ikanti 'ain; ²⁰usokin mitsun 'akëma 'ain ka ¡Abimélecnuax achúshi tsi rëkirukian Siquemnu 'ikë unikama 'imainun Bet-milónu 'ikë unikama këñuti 'ikën, 'imainun ka Siquemnuax 'ianan Bet-miló anuax tsi achúshi rëkirukin abi tsin këñuti 'ikën!"

²¹Èsokín pain atu kai sënénkiani ka Jotam Beer kakë ëma anu tsóti ain xukén apan Abimélec ami rakuéti abákëxa. ²²Usakin 'apu 'imikankëx ka Abimélec achúshi 'imainun rabé baritia israel unikaman 'apu 'iakëxa.

**Usai Sansón bakéan
ñuikë bana**

13 ¹Usa 'ain ka Israelkama an ismainunbi ñu 'atima 'atékënia okin Nukën 'Ibun filisteo unikaman cuarenta baritia 'imikin tëmëranun 'imiakëxa.

²Sorá kakë ëma anua Dannën rëbúnkinën me 'ikë anu ka achúshi uni Manoa kakë 'iakëxa. Aín xanu ax ka uínsaranbi tuama 'iakëxa. ³'Aínbi ka achúshi nètën Nukën 'Ibun ángelnën ami mërakin

kakëxa: Mix kamina uínsaranbi tuakëma xanu 'ain, usa 'aínbi kamina bërí tutankëx achúshi bëbu tuá bakënti 'ain. ⁴Usa 'ain kamina uvas baka xëanan uisa ñu paë batabi xëatima 'ain, 'anan kamina a pikëma ñu a pitima 'ain, ⁵èsokín kamina 'ati 'ain, ami bakënti tuá ax ka Diosan uni achúshi 'ikën kixun unikaman 'unánun ka kania uínbi ain bu tëatima 'ikën, an pain ka filisteo unikaman 'atima oia israel unibu 'akinti 'ikën, ainanshi 'inun ka Diosan bakënkë 'ikëmabi kaisaxa.

⁶Usokín kakëx kuanxun ka xanun aín bënë ñuixunkin kakëxa: Achúshi Diosan uni ka anu 'ëx 'ikënu uaxa, anuxun ka ënkinma 'ë kaxa, kakëxun iskëxbi ka Nukën 'Ibun ángel iskësa 'iaxa. Usa 'ikë kana uikara ax 'ikë kixun ñuká-këma 'ain, anbi ka ui uni kara ax 'ikë kixun 'ë kakëma 'ikën. ⁷'Aínbi ka ësokínshi 'ë kaxa: 'Èx isana achúshi bëbu tuáñu 'iti 'ai kixun, kanan ka uvas baka vino 'akë paëké abi xëaxunma 'anan a pitima ñu pixunma 'anun 'ë kaxa, a tuakëxisa Diosnanshi 'iti 'ikën, 'ianan isa a bakënkëma 'ikë kaísa 'ixun ain bamati nëtë utamainun 'akinti 'ikë kixun ka 'ë kaxa. ⁸Èsokian aín xanun ñuixunkë 'ixun ka Manoañen abë banakín Nukën 'Ibu kakëxa: 'Èn kana mi kain 'ën 'Ibu amiribishi kamina ami xukë min uni a nunu xutékënti 'ain, uisokín karana ax bakënti tuá axa bakënkëbëtan 'ati 'ai kixun 'unánun nu kai unun.

⁹Ĕsokian Manoañen ñukákëxun ka Diosan kuakëxa, kuaxun ka aín ángel achúshi xukëx kuanx ka aín xanua naënu 'ain ami mërátëkëan-këxa. 'Aínbi ka ain bënë Manoa abëma 'iakëxa, ¹⁰usai ami mërakëxun ka abákiani kuanxun ain bënë kakëxa:

—¡Ka kuat, axa bëtsi nëtën 'ëmi mëræxankë uni ax ka amiribishi 'utëkëanxa kamina isi kuantu 'ain!

¹¹Ĕsokian aín xanun kakëx ka bënëtishi nirukiani Manoa aín xanubë kuanxun uni anubi nikë mërakin kakëxa:

—¿Mix kaina axa 'ën xanubë bëtsi nëtën banaëxankë uni a 'ain? Kakëxun ka unin kakëxa, 'ëx kana a 'ain. ¹²Ĕsokin kakëxun ka Manoañen kakëxa: Mínni nu kakë usaibi 'ikëbëtan, ¿karana uisokin a tuá kanioti 'ain? ¿uisa karanuna a tuá oti 'ain?

¹³Kakëxun ka Nukën 'Ibun ángelnën òsokin kakëxa:

—Mín xanun ka añu 'anun karana 'ën kan usakinbi 'ati 'ikën: ¹⁴'akin ka uvas baka 'akë vino a xëanan bëtsi 'inun uvas baka bëtsiokin paëokë a xëatima 'ikën, 'anan ka a pitima ñu 'atima a pitima 'ikën. Usakin bëtsi ñu 'akinma ka 'ën 'anun kakë usakinshi 'ati 'ikën.

¹⁵⁻¹⁶A unix ka Diosan ángel 'ikë kixun 'unánkinmabi ka Manoañen òsokin kakëxa:

—Mi kuanun kamina 'ën cabra bëna achúshi rëtankëxun piti 'arumimainun kaínti 'ain. Kixun kakëxunbi ka Nukën 'Ibun ángelnën kakëxa:

—'Ĕx tikixunbi kana minmi 'amikë piti mibëtan pitima 'ain. Usa 'aínbi kamina min cabra bëna a rëtankëxun Nukën 'Ibu upíokin xaroxunti 'ain.

¹⁷Usakian kakëxun ka Manoañen Diosan ángel kakëxa:

—'Ĕ kamina uisokin anëké kaina mix 'ai kixun kati 'ain, nun kanaanuna min nu kakë bana usai 'ikëbëtan asérabi ka an nu kakësabi oi 'iixa kixun sinánti 'ain. ¹⁸Kiabi ka ángelnën kakëxa:

—¿Uisoti kaina 'ën anë unántisa tanin? 'Ĕn anëx ka uínbi 'unántisama 'aish upíra 'ikën. ¹⁹Usokian kakëx kuanxun ka Manoañen ain cabrito bëna bianan akëñuan 'ati ñu bimikama bitankëxun mapara kamanan nanxun Nukën 'Ibu 'aímai këñutanun xaroxuankëxa. Usokin 'akë ka Nukën 'Ibun Manoa 'imainun ain xanu an iskëma ñu upíra 'axuankëxa: ²⁰'axunkëbëa tsi rëkirui rëarukësa a nëbétsia anun Nukën 'Ibun ángel nafnu kuania ka Manoa 'imainun ain xanun isakëxa. Usai 'ia isi ka rabëtaxbi aín bëmánanën me tikai tsóbuakëxa. ²¹Usai 'ia iskin ka Manoañen sinánkëxa a unix ka asérabi Nukën 'Ibun ángel 'iixa kixun, usai 'itankëx ka amiribishi ami mëranan ain xanumiribi mërátëkëama 'ikën; ²²usai 'ian ka aín xanun òsokin kakëxa: Bërí sapi kanaanuna nu rabé ñuti 'ain, nun kanaanuna asérabi Dios isan. ²³Kiabi ka aín xanun kakëxa:

—Nukën 'Ibun nu bamamisa tankin ka nunnu a xaroxunkë

ñukama 'imainun a 'inainshiti 'akë ñukama upí isanan ënë ñukama nu ismikë 'itsianma, 'imainun ka ënë banakamaribi nu ñuixunkëma 'itsianma.

²⁴Usakian kakëx tutankëx ka aín nëtë sënénkëbë achúshi bëbu tuá bakéankëxa, bakënxun ka Sansón kakin anëakëxa. Anëkëx kania ka Nukën 'Ibun a tuá upíokin sinánxu-kin nuibakin 'akiankëxa. ²⁵Achúshi nëtën ka Sansón anua Dan kakë unikama bukukë Sorá 'imainun Estaol kakë ëma anuxunbi, Nukën 'Ibun bëru ñunshinan aña kara 'ati 'ikë kixun ismiakëxa.

Sansónnën ain xanu bia ñuikë bana

14 ¹Achúshi nëtën ka kushiira uni Sansón kakë ax Timnat kakë ëma anu nitsi kuanxun ka achúshi filistea xanu an kuënkë mërakëxa, ²mërabiani aín xubunu kuanxun ka aín papa ñuixunkin. Èsakin kakëxa:

—'È karamina Timnat kakë ëmanua 'ën isbëtsinkë filistea xanu a 'ën binun ain aintsikamabëtan mënioxuntima 'ain. ³Kixuan kakë-xunbi ka aín papan kakëxa:

—¿Uisokin sinánxun kaina an Dios 'unánkëma filisteo unika-manua mín xanu 'iti xanu bisa-tanin? ¿Nun aintsi 'ibukamanu 'ianan kara raíri ñaká Israel unika-manuribi ami biti xanu chipash 'áima 'ik? Kakëxun ka Sansónnën aín papa kakëxa:

—A xanu chipash ax ka 'ën kuënkë xanu 'iaxa, usa 'ain kana

ami 'ën xanu 'iti binun 'ë mënío-xunti kuëënin. ⁴Usa 'ain ka ain papan usaía 'ikëkama ax ka Nukën 'Ibunbi 'imikë 'ikë kixun 'unánma 'ikën, usa 'ain ka uisokin kara filisteo unikama 'ati 'ikë kixun Diosan a baritia kaman atu 'ati-moti 'ikë kixun bariakëxa.

⁵Usa 'ain ka Sansón aín papa kabiani abë Timná kakë ëma anu kuankëxa. Kuanibi ka aín papabë ënanankiani ëma 'urama uvas 'apákë 'ikë anúan kuan-këbë ka achúshi 'inúan nékë ami nékuatsini pikatsikiax uakëxa. ⁶'Aiabi ka Nukën 'Ibun aín bëru ñunshinan Sansón kushiira 'inun 'imiakëxa, 'imikëxun ka anun 'ati ñu tuinkë 'ixunmabi aín kushínbi achúshi cabranën tuára 'akëso-kinshi an pikatsikiax ukë 'inuan têtsékakin bikëxa bamaia tukapa-këxa. Usakin 'axunbi ka aín papa usakian 'akë a ñuixuanma 'ikën. ⁷Usakin 'abiani kuanx ka an bisa-tankë xanu a binux aín aintsi-kamabë banakëxa.

⁸Usaí banatankëx ka anúan birananti nëtë sënénkëbë, Sansón aín xanu bisa kara kixun isi kuan-këxa, kuaníbi ka anúan kuan-kë bai ëbiani anuxua paru 'inúan ami nétia têtsékaxun bamaia tuka-paxun rakaënxankë a iskatsikiax anu kuan-këxa. Kuanxun 'urama okin iskëxbi ka paru 'inúan bamaëxankë aín naminua bunan kuëxuokë anu ain rëpa 'iakëxa. ⁹Anua ka mëkënan aín kuëxu tukapakin aín rëpa biakëxa. Bixun buna rëpa xëabiani kuan-kinbi

ka aín papa abë mëranankin paná an ribia xëanun 'inánkëxa 'inánkëxuan. Aiabi ka paru 'inúan bamakë aín naminua kana bitsia kixun ñuixuama 'ikën.

¹⁰Usa 'ain ka Sansónnën papa ain bëchikënëan biti xanu chipash a 'unani kuankëxa; kuanxun ka filisteo xanu aín papan xubunuxun Sansónnën achúshi fiesta atun 'akësabi okin 'akëxa. ¹¹'Aínbi ka filisteo unikama ami rakuékëbëtan an biti xanúan 'unánkë treinta uni bënákama uankëxa. ¹²A treinta unikama ka Sansónnën ësokín kakëxa:

—'Ën kana bërí uisai kikë kara ënë bana 'ikë kixunmi mitsun 'ë kanun ënë bana mitsu ñukatin. 'Ën 'akë fiesta ënëxa mapai achúshi 'imainun rabé nëtë basiti 'ain kamina mitsun uisai kikë kara 'ën mitsu kakë bana 'ikë kixun ñuixunkëxun kana, 'ën achúshi achúshi anun rakuti lino upiokín 'akë chupa 'inánan chupa achúshi a pañuax fiestanu kuantí mitsu 'inánti 'ain. ¹³'Aínbi kamina mitsun uisai kikëira kara a bana 'ikë 'ë upíokín kakinma mitsu achúshi achúshinën anun rakuti lino upíra 'akë chupa 'ë 'inánan aña fiestanu kuantí chupa 'ë 'inánti 'ain. Èsokín kakëxun ka atun kakëxa:

—Nu kamina kamaxunbinu kuanun mix kikë bana a ñuixunti 'ain. ¹⁴Kakëxun ka Sansónnën karaisa ax kikë bana ñuikín atun kaia kuanuxun achúshi bana ñukákin ësokín kakëxa:

“Ax pianankë anuax kara a ñu piti chikífax; axa kushiira 'ia anuax kara aña bataira chikífax.”

Usakian kakë rabé 'imainun achúshi nëtë 'ikëbëtanbi ka atun usai kikë kara a bana 'ikë kixun ñuixuama 'ikën;

¹⁵anúan rabé 'imainun rabé nëtë 'ikëbëtan ka Sansónnën biti xanu atun kakëxa:

—Mínmi an mi biti uni kikë bana a uisai kara kia a ñuixunkëxuma kananuna mi 'axun rakanan mín papakëñun aín aintsikamaribi 'ati 'ain. ¡Mitsun sapi kamina upíokín 'akinxumabi nun ñu mëkamati kupíshi nu kuëan!

¹⁶Usakian kakëx kuanxun ka aín xanun Sansón ami inkin kakëxa:

—¡Mín kamina 'ë kuëënimá! ¡Mix kamina 'ëmi nishin! Usa 'ixun kamina 'ën aintsikama uisai kikë karaisa a bana 'ikë iskatsi kixun kan, 'aínbi kamina mín 'ëbi uisai kikë kara a bana 'ikë kixun kakëma 'ain.

Kixuan kakëxun ka Sansónnën kakëxa:

—'Ën papakëñun 'ën titabi ñuixukëma 'ixun karana 'ën uisaxun a bana mi ñuixuti 'ain.

¹⁷Usokín ñukákëxunbia ñuixunkëxma ka a rapasunuax ini mapai achúshi 'imainun rabé nëtë sënënbí fiesta 'ikë anun iankëxa, usai inkian 'urainra ñukákëxun ka mapai 'imainun rabé nëtë 'ikë anun usai ka a bana kia kixun

ñuixuankëxa. Usakia ñuixunkëx kuanxun ka aín aintsikama ësai ka a bana kia kixun ñuixuankëxa. ¹⁸Ñuixunkëx ka mapai 'imainun rabé nètè sënénkë anun bari kuabukëma 'aínshi filisteo unikama anu rikianxun Sansón kakëxa:

“Buna rëpa batasamaira
bëtsi ñu ka 'aíma 'ikën,
'imainun ka paru 'inúanën
kushisamaira bëtsi ñuina
'aíma 'ikën.”

Kia kuakin ka Sansónnën
atu kakëxa:

“Ën kakëxuan 'ën xanun
mitsu ñuixunkë kupinshi
kamina uisai kikë kara a
bana 'ikë kixun 'unanin.”

¹⁹Usokin atu kaiashi ka Nukën 'Tbun Bëru Ñunshinan kushiira uni 'inun Sansón 'imiakëxa; Usakin 'imikëx Ascalón kakë ëmanu kuanxun ka filisteo unikama Sansónnën treinta uni anu 'ikë rëtëakëxa, rëtëxun ka unikaman chupa bibianxun anunbi an kakë bana ñuixunkë unikama a kupíokin 'inánkëxa. Usokin 'abiani ka aín papan xubunu bëtsi sinánkëshi 'aish kuankëxa, ²⁰usai kuanxa aín papan xubunu Sansón 'ain ka an binuxun katakë xanu an 'unánkë uni achúshinën aín xanu 'iti biakëxa.

15 ¹Usakin 'akë 'itsama 'uxë 'ikëbëa anun trigo bimi biti 'uxë 'ain ka Sansón aín xanu iskatsi kixun sinánbiani cabra tuá achúshi bibiankin buani kuankëxa, kuanx nukúkin ka ain kuku kakëxa:

—'Ën xanu isi kana uan usa 'ain kana a istisa tanin. Kakëxunbi ka ain kukun aín xubunu atsímisama tankëxa, ²atsímisama tankin kakëxa:

—'Ën kana 'ën bëchikë kamina kuëënima kixun sinan, usa 'ain kana min 'unánkë uni achúshi aín xanu 'iti 'inan. Usa 'ain kamina ain xukén 'anáka ax ka asamaira upí xanu 'ikën; a kuni kamina aín apan a 'imainun biti 'ain. ³Kixuan kakëxunbi ka Sansónnën kakëxa:

—jBëríra kana filisteo unikama kupitanuma 'ën ira 'atima okëxun 'ati 'ain! ⁴Usokin kabiani kuanxun ka trescientos kapa 'inu bixun rabé rabé aín 'inanbi bëtsikëñun tékëre kapatankëxun anua tékë-rëkapakë anubi anua tiríoti ñu tékë-rëkapakëxa; ⁵usotankëxun aín inanu tékë-rëkapakë ñu anu bimitankëxun ka kapa 'inukama a filisteo unikaman ñu 'apákë anu kuantanun xuakëxa. Xukëx tsuákikiani kuankin ka trigo a pain bixun bukúnkë 'imainun bikëma ain inubi 'ikë, 'anan uvas 'apákë a këñunbi olivos 'apákë akamaribi xarokëxa. ⁶Usokian 'akë ka filisteo unikaman uin kara usokin atun ñu 'apákë axa kixun 'unánkatsi kixun bariakëxa, barikinbi Sansónnëa ain kukúan aín xanu bikuanxun an 'unánkë uni 'inánkë kupín 'akë 'unánbiani anu rikianxun ka xanu akëñun aín papa nënkankëxa. ⁷Usakian 'akë 'unáni ka Sansón ësai atu kai kiakëxa:

—Mitsun kamina usakin ñu 'an, usa 'ain kana asérabí manutima

okin mitsu kain, jkëñukin mitsu 'atankëx pain kana 'ëx asábi 'iti 'ain! ⁸Ësokin atu kaíbi 'aisamaira nishkin tankin anua 'ikë unikama 'itsaira 'abiani ka Etam kakë menu 'ikë mapara kini anu tsóti kuan-këxa.

**Sansón 'imainun burron
maxkanu 'ikë aín
kuësha ñuikë bana**

⁹Filisteo unikamax ka utankëx Judá menu bëbax anu 'ikankëxa, 'ika anua Lehi 'ikë anubi sënëni 'ikankëxa, ¹⁰anua ka Judá menu 'ikë unikaman ñukakankëxa:

—¿Uisa kupi kaina nukamabë 'akananux ukan?

Kakëxun ka atu achúshitan kakëxa:

—Nukamax kananuna nua 'atima okë kupin Sansón ñatankin bitsi uan kakëxa.

¹¹Ësokin kakëxun kuabiani ka tres mil uni Judá ñakánu 'ikë unikama Etamnu 'ikë xaxun papa kininu kuanxun atu achúshitan Sansón kakëxa:

—Min kamina 'unánin filisteo unikamax ka nukamasama kushirabu 'ikë kixun. Ënu utima kamina 'ian, atun ka mi nuibëtsianxa bërí kananuna 'aisama ñu inúti 'ain.

Kakëxunbi ka Sansónnën atu kakëxa:

—'Ën kana 'ë 'akësabi okin atu an, usa kupi ka usai 'iixa. ¹²Usakin kakëxunbi ka atunribi kakëxa:

—Nukamax kananuna mi filisteo unikama 'inánti ñatankin bitsi uan.

Kakëxunbi ka Sansónnën kakëxa:

—'Ë kamina sinanátëkëntimokin mitsun kamina 'ë rëtëtima 'ai kixun kati 'ain.

¹³Kakëxun ka atun kakëxa:

—Usama ka mi kananuna 'aiman. Ñatanxunshi kananuna mi filisteo unikama 'inánkatsin.

Usa 'ain ka bitankëxun itsi ió rabëtan nëatankëxun anua unékë kini anua chikiánkëxa.

¹⁴Chikin bëtsinkin bëkëxa Lehi anu bëbakëbë ka filisteo unikama abë mëranani 'itsaira kuëeni kuënkëni chikiakëxa. 'Aínbi ka Diosan bëruñunshinan 'amikëxun Sansónan anúan aín pëñan këñun aín mékën tékërekakë itsikama a tëkapakëxa, tsin xarokë lino risikama 'akësokinshi; ¹⁵usokin 'atankëxun ka anua burro maxo 'aimairai ëskikëma a biakëxa, bixun ka anun mil filisteo unikama rëtëakëxa.

¹⁶Usakin 'atankëx ka kiakëxa:

Achúshi burro maxkanu 'ikë aín kuëshatan;
kana achúshi tsaman 'anan rabé tsamanribi 'an achúshi burro maxo ain kuëshatan kana mil filisteo rëtëan.

¹⁷Usokin 'atankëxun kana burro maxo a nian, usa 'ain ka anuxun 'akë me ax Ramat-lehi kakin anëké 'ikën. (Ramat-lehi kikë ax ka burro kuësha ki kikë bana 'ikën.) ¹⁸'Imainun ka usokin 'atankëx Sansón 'itsaira shimakë 'ixun, Nukën 'Ibu kuënkín kakëxa:

¿Min kamina axa numi nishkë unikama ënë kupitanunma 'anun 'è 'amian, usakin 'axunbi kaina bërí 'è shiman bamanun 'imianan axa min bana kuakëma unikama 'èx ñukëbë 'ènun kuainun 'imiti 'ain?

¹⁹Usa 'ain ka Diosan Lehi kakë me anua kini naëkënuua 'umpax mèranun 'imiakëxa, 'imikëxa chikitia ka 'umpax Sansónnën xëakëxa, xëaika Sansón amiribishi kushitëkëankëxa. Usa 'aish ka anua unikë 'umpax Lehinu 'ikë ax En-hacore kakin anëa ax anubi 'ikën. (En-hacore kikë ax ka 'umpax ñukákë ki kikë bana 'ikën.)

²⁰Usa 'ixun ka Sansónan veinte baritia 'imikin Israel unikama atun 'apu 'ixun 'akiankëxa, filisteo unikaman 'ibua 'ain.

Gaza kakë ëmanua Sansón kuan ñuikë bana

16 ¹Achúshi nètën ka Sansón Gaza kakë ëmanu nitsi kuankëxa. Kuanxun ka anua achúshi xanu bëtsi bëtsi unín aín namí 'akë mèrax aín xubunu abë a imé 'i bërúakëxa. ²Bërúkëbi ka Gaza ëmanu tsókë filisteo unikaman Sansón ka nun ëmanu uaxa kixun ñuikania kuakëxa, kuaxun ka anun ëmanu atsínti xëkuënu bëaraxun a nètën bërúankëxa. Bërúanbaiti ka bëbakishbukëbë pëkarakëbëtan kananuna bixun rëtëti 'ai kixanankiani tanti rikiankëxa. ³Rikiankë 'ain ka Sansón axi 'uxnëti imé naëx niruakëxa. Nirukiani kuankin ka

anun ëmanu atsínti xëkuë 'ikë anu kuankin ami takáshkakian 'akë akëñunbi, anun xëpukin xëarakë akamabi ax kushiira 'ixun èchíxun 'iabiankin Hebrón kakë ëma bëtá-nain 'ikë aín bashi manan anu buáruakëxa.

Sansón 'imainun Dalila 'iá ñuikë bana

⁴Usa 'ain ka Sansón achúshi xanu Dalila Sorec kakë menu tsókë abë kuëenankëxa. ⁵Kuëenania kuabiani ka filisteo 'apukama Dalila isanan abë banai rikianxun ësokin kakëxa:

—Abë banakin kamina Sansón paránxun uisax kara ax kushiñuira 'ikë kixun ñukatí 'ain, usakinmi ñukatia kananuna nun bixun; nëaxun bërúanti 'ain. Usokinmi 'akë kananuna nukama, achúshi achúshinën mil cien kuríki mané 'akë mi 'inánti 'ain. ⁶Èsokin kabiania filisteo 'apukama rikian ka, Sansón aín xubunu bëbaia xanun kakëxa:

—'È kamina uinuax kara min kushi 'aia kixun bërí kati 'ain. ¿Uisokin 'axun karanuna mi churukutima okin nëati 'ain? ⁷Kakëxun ka Sansónnën kakëxa:

—Mapai achúshi 'imainun rabé kata kanti mëxi èskikëma anun tækërëkakëx kuni kana, 'èn kushi nètëti bëtsi unikamasaribi 'iti 'ain, kixun ka Sansónan kakëxa.

⁸Usakin ñuixunbiania kuan ka filisteo unikaman 'apun Dalila mapai achúshi 'imainun rabé kanti mëxi ió anúan Sansón tækërë

kanun kixun buánxuankëxa, buánxunkëxun ka anun nëakëxa. ⁹Nëakë 'ain ka bërámashi aín 'uxtinu unëké unikama anu 'ain munuma kuënkëni kikankëxa:

—¡Sansón mi ka filisteo unikaman 'aia, kikëbë ratuti nirukin ka anúan nëakë kanti mëxi, a ñuman xënira 'akësokinshi tékakëxa! Usokin 'akëbë ka uisa 'aish kara kushiira 'ikë kix filisteo unikamax Sinánkasmakëxa.

¹⁰Usakin 'aia ka Dalilanën kakëxa:

—¡'Ë kamina parán! ¡Këmë kamina mix 'ain! Usa 'ain kamina bërira uisa okin karana mi nëati 'ai kixun 'ë kati 'ain. ¹¹Kixun ñukákëxun ka Sansónnën kakëxa:

—'Ëmi uínsaranbi anun ñu nëakëma itsi iotan, nëakëx kuni kana 'ën kushi nètétí bëtsi unikamasaribi 'iti 'ain.

¹²Usa 'ain ka Dalilanën itsi rastun iókama bikë anun upíokin Sansón nëatankëx munuma kuënkëni kiakëxa:

—¡Sansón mi ka filisteo unikaman 'aia kixun kuënkëonkin kakëxa! Usakin ka bëtsi nètën 'akësokin unikama aín 'uxtinu unëtékëntankëx kiakëxa; kikëbë nirukin ka Sansónnën anun nëakë itsi ñuman bëntsinra 'akësokinshi tékapakëxa. ¹³Usakin 'aia ka Dalilanën Sansón kakëxa: —¡Amiribishi kamina 'ë parántëkëan! ¡Usakinbi kamina min 'ë paráinshitin! ¡'Ë kamina kati 'ain uisa okinra karana mi nëati 'ai kixun! Kakëxun ka Sansónnën kakëxa:

—'Ën bu anun 'ë tékëré kati 'akin kamina, mapai achúshi 'imainun rabéokin chupasani këñun mëskukin xëotankëxun a i téakë memi takáshkakin matáskin nitsínxun ami 'ënbu tékëré kati 'ain. Usokëbë kana 'ën kushi nètétí bëtsi uni kamasaribi kushiñuma 'iti 'ain.

Usokin 'anúan kakëxun ka Dalilanën Sansón 'aímai napëkëtia 'uxnun 'uxmitankëxun mapai achúshi 'imainun rabé okin aín bu chupasani këñun xëokëxa, ¹⁴xëotankëxun ka imaxu téakë memi takáshkakin nitsinkëmi aín bu xëokë a tékëré katankëx munuma kuënkëni kiakëxa:

—¡Sansón filisteo unikamax ka mi 'ai aia kixaxa. Kikëbë nirukin ka Sansónnën i téakë memi takáshkakin nitsinkë amia aín bu xëoxun chupa sanikëñun ami tékërékakë a échíkin tékapakëxa! ¹⁵Usakin 'aia iskin ka aín xanu Dalilanën kakëxa:

—¡Këmëntapun! ¿Uisati karamina 'ë ismina kuëñni kikíñbi 'ë paránin? Bërí ka rabé 'imainun achúshi okinmi 'ëmi kuaikin usokin 'ë 'akë 'ikën, 'aínbi kamina bëríbi uisa kushiñuira 'aish kaina usai 'i 'ë kakëma 'ain. ¹⁶Usakian Dalilanën nètétíbi kamabi hora 'urainra ubíokin an kakësabiokin ñukákëx, ka Sansón atsanx a kuaisama tani anunbi bamatisa tankëxa; ¹⁷usakin urainra ubíokin ñukákëxun ka Sansónnën Dalila uisa 'aish kara ax usai 'ia kixun ñuixuankëxa:

—Uínbi ka uínsaranbi 'ën bu tëama 'ikën, 'ëx kana 'ën titan tuakëma pain 'aish Diosan kaískë uni a 'ain. Aín uni 'ain ka Nukën 'Ibu kikësabiokin uínbi 'ën bu tëatima 'ikën. Usa 'ain kana 'ën bumi tëakëbë kushiñuma 'i 'ën kushi nètéti bëtsi unikamasaribi 'iti 'ain.

¹⁸Usakian kakëxun ka bëríra kana 'unanin, uisa 'aish kara usa kushiñuira 'ikë kixun 'unánkin ka Dalilanën filisteo 'apukama anua unun kixun ësokin kamiakëxa:

—¡Bërfí kamina ukanti 'ain mitsu ñuixunun, Sansónnën ka uisa 'aish kara usa kushiñuira 'ikë kixun 'ë ñuixuanxa! Usakian kamikëx ka anúan Dalila kupíoti kurfki bërikuatsiankëxa.

¹⁹Umainun ka Dalilanën Sansón aín kisinu makëpimëtia 'uxnun 'uxmiakëxa, 'uxmixun ka achúshi uni an aín bu mapai achúshi 'imainun rabé okin xëokë a tëanun kuëankëxa. Kuënkëx uxuan aín bu tëan ka. Sansón bësuni, ²⁰munuma kuënkëni kiakëxa:

—¡Sansón mi ka filisteo unikaman 'aia ka bësut! Usai kikëbë ka aín bu tëakëma 'aísha 'ikësa usai 'iisa sinani Sansón bësukakëxa, bësukinbi ka Nukën 'Ibun ka 'ë éanxa kixun 'unánma 'ikën. ²¹Usai 'ia kushiñuma 'aish sinánkasmaia ka filisteo unikaman ñatanxun aín bëru rabé échia-këxa, échíxun ka Gaza kakë ëma anu buánxun manë risi uxua 'akë anun tëkërë kaxun anun ñu rënti 'akë anua ñu rëni sipunuax tënun

ëankëxa. ²²Usaia sipuakë 'aish anu 'imainun ka amiribishi aín bu urui bëráma 'ikësabi 'itánun kuainbu-tëkëankëxa.

Sansón ñua ñuikë bana

²³Usokin Sansón 'atankëx ka bëtsi nètën filisteo unibunën 'apukamax Sansón kananuna kupitanuma bia kixun sinánkin atun dios Dagón kakë a kuëenkin rabikin ñuina xaroxuni timëkamé 'ëotankëx kantakankëxa:

“Nun diosan ka Sansón aminu nishkë a binun nu bimiaxa.”

²⁴Usai atux 'ia isi ka unikamaxribi atun dios rabi ësai ki kantakëxa:

“Nun diosan ka axa numi nishkë Sansón a binun nu 'amiaxa, an ka nun ñu 'apákëkama 'atima onan nun aintsi raírikamaribi 'itsaira 'axa.”

²⁵Usai 'aisamaira kuëëni ka atubëisa kuëënun isa Sansón bënun kixax kikankëxa. Kikëbëtan ka Sansón sipunua chikíankëxa chikínbëtsinkin békë ka ami kuaikin anuxun atun dios rabiti xubu 'akin nitsínkë rabé a nëbëtsi nitsínun kixax kuëëni kikankëxa.

²⁶Usa 'ain ka Sansónnën an mëinxun békë tuá a kakëxa: —'Ë kamina anuxun atun dios rabiti xubu 'akin ami puruti

nitsínkë rabé anuxun məkënan tainsabinu ami kèpiti ninun 'è nitsínti 'ain. ²⁷Usai ka kamabi filisteo 'apukama anuxuan atun dios rabikë xubu anu timékë 'iakëxa, timékë 'aish ka 'aisamaira uni 'imainun xanu timëkamë 'èokë 'iakëxa. Usai 'imainun ka tres mil unibëtan sënénsa unikamaribi xubu manámi uisakin kara Sansón abë kuëenkin raírítan 'aia isi anu kuaruax timëkamë 'èokë 'iakëxa.

²⁸Usai filisteo unikama anu timëkamë 'èokë 'ain ka, Sansónnën munuma banakin Dios kakëxa: “'Èn 'Ibu 'èn kana mi kain usa 'ain kamina achúshira 'oíshi 'èmi sinántékënti 'ain, 'è kamina min kushi 'inánti 'ain, 'èn bëru rabé èchikë kupí filisteo unikama achúshi okín 'akë anuishi bëríbi këñuminun.” ²⁹Èsakin Dios katankëx sënénkinshi ka ami xubu puruti nëbétsi nitsínkë rabé a aín məkënan ramëkin tanishi,

³⁰munuma kuënkëni kiakëxa: “¡filisteo unikama mitsux kamina 'èbëbi bërí bamakanti 'ain!” Usai kikian aín kushibëtanbi titikakin xutunkëx ka anuxua atun dios rabikë xubu atumi rurukubukin filisteo unikama atun 'apukama këñunbi xubun kuaintanuma atu këñuakëxa. Usakin 'akin ka ax asábi 'ixuan abë 'akanankin 'asamaira okin abëbi bamakin Sansónnan xubu chakamikin uni këñuakëxa.

³¹Usai aín xukén filisteo unikamabëbi ñukë kuabëtsini uxun ka aín xukéantu 'imainun aín aintsi 'ibukaman Sansón bamakë biakëxa, bibiankin buánxun ka aín nami anua aín papa Manoa bamakë maían Sorá 'imainun Estaol anu aín papa ñuia maínkë anubi maíankëxa. Usai ka veinte baritia pain Israel unikama 'apu 'ixun 'akintankëx Sansón anuishi sënëni ñuakëxa.